

Siyon Dağı'nın Gölgesinden Beyazperdeye

Yahudilerin Sinemayı Kullanım Biçimleri

Dr. Yasin ÖNER

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1531

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Eskiyeni Yayınları

Yayın No | Publication Number: 291

Kitap Adı: Siyon Dağı'nın Gölgesinden Beyazperdeye Yahudilerin Sinemayı Kullanım Biçimleri

Book Title: From the Shadow of Mount Zion to the Screen How Jews Use Cinema

ISBN: 978-625-5536-04-4

DOI: doi.org/10.70458/fcr.9786255536044

Yazar | Author: Yasin ÖNER | orcid.org/0000-0001-7094-3205

Kurum | Institution: Milli Eğitim Bakanlığı

ROR ID: ror.org/00jga9g46

Editör | Editor: Prof. Dr. Canan SEYFELİ | orcid.org/0000-0002-3379-2812

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 121

Yayın Tarihi | Publication Date: Ocak | January 2025

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: GBC | Yahudi kültürü ve dinleri | Jewish culture & religion

BISAC: PER000000 | Sinema | Performing Arts / Film / General

THEMA: HBL | Yahudi çalışmaları | Jewish Studies

LC: DS135 | Yahudi çalışmaları | Jewish Studies

Atıf Bilgisi | Cite as: Öner, Yasin. *Siyon Dağı'nın Gölgesinden Beyazperdeye Yahudilerin Sinemayı Kullanım Biçimleri*. Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2025.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Siyon Dağı'nın Gölgesinden Beyazperdeye

Yahudilerin Sinemayı Kullanım Biçimleri

Dr. Yasin ÖNER

Ankara 2025

Yazar Hakkında | About the Author

Yasin Öner

1991 yılında Diyarbakır'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Diyarbakır'da sürdürdü. 2014 yılında Dicle Üniversitesi'nden mezun oldu. 2018 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı'nda, "Mevdudî'nin Tefhimu'l-Kur'an Adlı Eserinde Hıristiyanlıkla İlgili Bilgilerin Dinler Tarihi Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmayla yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl Dicle Üniversitesi'nde doktora eğitimine başladı ve 2023 yılında hazırladığı, "Sinemada Dini Sembolizm: Netflix Filmlerinde Hıristiyanlık" adlı tezle doktorasını tamamladı. Yazarın Hıristiyan sembolizmi, din ve sinema, dijital ortamda misyonerlik hareketleri ve yeni dini hareketler üzerine yaptığı çalışmalar mevcuttur. Diyarbakır'da Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde öğretmenlik yapmaya devam eden yazar, evli ve üç çocuk babasıdır.

Born in 1991 in Diyarbakır, he continued his primary and secondary education in Diyarbakır. In 2014, he graduated from Dicle University. In 2018, he completed his master's degree at Fırat University Institute of Social Sciences, Department of Philosophy and Religious Sciences with the study titled "The Evaluation of the Information on Christianity in Mawdudî's Tafhîmu'l-Kur'an in terms of History of Religions". In the same year, he started his doctoral education at Dicle University and in 2023 he prepared his PhD thesis titled "Religious Symbolism in Cinema: Christianity in Netflix Movies" in 2023. The author has studies on Christian symbolism, religion and cinema, missionary movements in the digital environment and new religious movements. The author, who continues to teach in Diyarbakır within the Ministry of National Education, is married and has three children.

Kitap Hakkında

Siyon Dağı'nın Gölgesinden Beyazperdeye Yahudilerin Sinemayı Kullanım Biçimleri

Yahudi sineması tarihsel, kültürel ve dini temeller üzerine inşa edilen ve Yahudi kimliğinin çeşitli boyutlarını görünür kılan zengin bir sinemasal gelenektir. Bu çalışma, Yahudi sinemasının temel kavramlarını analiz ederek kimlik, diaspora, Holokost hafızası, vadedilmiş topraklar ve modernite-gelenek çatışması gibi temalar üzerinden Yahudilerin sinemayı kendi amaç ve hedefleri doğrultusunda kullanım biçimlerini ortaya koymaktadır. Bireysel ve kolektif aidiyet konuları ışığında Yahudiler, diasporada maruz kaldıkları yabancılaşma ve asimilasyonu ön plana çıkararak vadedilmiş topraklar fikrini yürürlüğe koymak adına sinemayı bir kamuoyu baskısı oluşturma aracı olarak kullanmaktadır. Bu doğrultuda göç, sürgün ve yeni bir yurt arayışı gibi diaspora deneyimlerine ilişkin anlatılar, özellikle Hollywood ve Avrupa Yahudi sinemasında önemli bir yer tutmaktadır. Çalışmanın bir diğer odak noktası ise Holokost hafızasıdır. Holokost, Yahudi sinemasında yalnızca bir trajedi olarak değil, aynı zamanda hafızanın yeniden inşası, tanıklık ve adalet arayışı üzerinden ele alınmaktadır. Bu filmler bir yandan bireysel travmayı işlerken diğer yandan toplumsal bir bilinç oluşturarak Yahudi kimliğini tarihsel bağlamda güçlendirme amacı taşımaktadır. Bununla birlikte Yahudi sineması, Siyonizm ideali etrafında şekillenerek Filistin'in işgal planının daha hızlı bir şekilde yürürlüğe konulması ve vadedilmiş toprakların sınırlarına bir an önce ulaşılması noktasında dünya kamuoyunu hazırlama aracı şeklinde hizmet etmektedir. Öte yandan Yahudi sineması, diasporadaki Yahudiler ile İsrail arasındaki kültürel bağları güçlendirirken, aynı zamanda ulusal kimliğin içsel çatışmalarını da sorgulamaktadır. Yahudi sineması modernite ve gelenek çatışmasını merkeze alarak, özellikle Haredi Yahudiler gibi grupların modernleşme karşısındaki tutumlarına ve kuşaklar

arası kimlik çatışmalarına odaklanmakta ve moderniteyi önceleyen bir tavırla bu tür grupları aşırı gösterip onları izole etmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda Yahudi sineması, sadece sanatsal bir üretim alanı değil, aynı zamanda Yahudi kültürünün, hafızasının ve kimlik inşasının bir aracı olarak varlığını sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yahudilik; sinema; Holokost; vadedilmiş topraklar; diaspora

About the Book

From the Shadow of Mount Zion to the Screen How Jews Use Cinema

Jewish cinema is a rich cinematic tradition that builds on historical, cultural and religious foundations and makes visible various dimensions of Jewish identity. By analyzing the basic concepts of Jewish cinema, this study reveals the ways in which Jews use cinema for their own purposes and goals through themes such as identity, diaspora, Holocaust memory, the promised land, and the conflict between modernity and tradition. In the light of the issues of individual and collective belonging, Jews use cinema as a means of creating public opinion pressure in order to enact the idea of the promised land by highlighting the alienation and assimilation they are exposed to in the diaspora. Accordingly, narratives of diasporic experiences such as migration, exile and the search for a new homeland have an important place in Hollywood and European Jewish cinema. Another focal point of the study is the memory of the Holocaust. In Jewish cinema, the Holocaust is addressed not only as a tragedy, but also through the reconstruction of memory, testimony and the quest for justice. While these films deal with individual trauma, they also aim to strengthen Jewish identity in a historical context by creating a social consciousness. In addition, Jewish cinema, shaped around the ideal of Zionism, serves as a means of preparing the world public opinion to put the occupation plan of Palestine into effect more quickly and to reach the borders of the promised land as soon as possible. On the other hand, Jewish cinema strengthens the cultural ties between Jews in the diaspora and Israel, while at the same time questioning the internal conflicts of national identity. By focusing on the conflict between modernity and tradition, Jewish cinema especially focuses on the attitudes of groups such as Haredi Jews towards modernization and intergenerational identity conflicts,

and tries to isolate such groups by over-representing them with an attitude that prioritizes modernity. In this context, Jewish cinema continues to exist not only as a field of artistic production, but also as a tool of Jewish culture, memory and identity construction.

Keywords: Judaism; cinema; Holocaust; promised land; diaspora

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	13
1. SİNEMANIN KÖKLERİNDEKİ YAHUDİLER VE SİNEMADAKİ YAHUDİ TEMSİLLERİ	17
1.1. Yahudi Girişimciler ve Hollywood'un Doğuşu	18
1.2. Hollywood Sinemasındaki Yahudi Temsilleri	21
2. HOLOKOST SİNEMASI: SOYKIRIMDAN SOYKIRANA DÖNÜŞÜMÜN SİNEMADAKİ İZDÜŞÜMÜ	31
2.1. Holokost Sonrası Değişen Parametreler: Mazlumdan Zalime Dönüşüm	37
2.2. Holokost'u Dünyaya Duyurmada Beyazperdenin Rolü	41
2.2.1. Yönetmen Filmografisi Açısından Holokost Filmlerinin Önemi	42
2.2.2. Holokost Filmlerinin Karakteristik Özellikleri	45
2.2.3. Örnek Filmler Üzerinden Holokost'un Değerlendirilmesi	48
3. VADEDİLMİŞ TOPRAKLAR MİTİNE İNANDIRMA ARACI OLARAK SİNEMA	59
3.1. Vadedilmiş Topraklar Fikrinin Arkeolojisi	60
3.2. Vadedilmiş Topraklar Fikrinin Sinemadaki Yansımaları	66
4. AYRIKSI YAHUDİ GRUPLARIN İZOLASYONUNDA SİNEMANIN ROLÜ	77
4.1. Haredilere Genel Bakış	78
4.2. Haredi Yahudiliğin İnanç Esasları	80
4.3. Haredilerin İbadet ve Uygulamaları	83
4.4. Haredilerin İsrail Hükümetiyle Çatışma Noktaları	90
4.5. Sinemada Haredi Yahudilerin Gösterimi	95
SONUÇ	109
KAYNAKÇA	113
DİZİN	119

*Bu kitaptaki her bir harf, zalimin yüzüne bir tokat;
mazlumun yanğına bir şefkat busesi niyetini taşımaktadır.*